

İlim yitik malımızdır

İzmir'den okuyucumuz: “Kitaba ve okumaya önem vermenin fazileti nedir?”

Kur’ân’ın her emri kâinâtın nabzını tutan bir kudrete sahiptir. Hele o ilk emir var ya, bize yepyeni dünyaların anahtarlarını sunuyor, yepyeni hazînelerin kapılarını gösteriyor: “Oku! Yaradan Rabb’inin adıyla oku. O Rabb’in ki, insanı bir kan pıhtısından yarattı. Oku! Rabb’in sonsuz kerem sahibidir. O, insana kalemle yazmayı öğretendir. O insana bilmediğini öğretendir.”¹

“Oku!” emrine muhatap olan Peygamber Efendimiz (asm), mübârek vücudunu iliklerine kadar sıkan Cebrâil Aleyhisselâm’a, “Ben okuma bilmem” demişti. Âdetâ insanlığın resmini çizer gibi idi Büyük Peygamber (asm). Her yeni ilme ve irfâna karşı bilgisiz olan insanoğlu, okudukça yeni dünyalar keşfedecek, kendisine ve âleme yeni ufuklar açacaktı. Okudukça kendisini ve Rabb’ini tanıyacak, Rabb’ine kul oluşun ayrıcalığını tadacaktı. Okudukça dünyasını ve âhiretini mamur edecek, hiçbir günü bir önceki günle eşit yaşamayacaktı. Okudukça kâinâtın sırlarını çözecek; varlıkların hâl diliyle Allah’ı göstermelerine şâhitlik edecek ve kendisi de ibâdet diliyle gösterecekti. Evet, insan önce okumalıydı. Çünkü “cehûl” idi, yani her şeye karşı çok bilgisizdi. Okudukça bilgisizliğini kavrayacak, okudukça hiçliğinin farkına varacak, okudukça Allah’ın büyüklüğü karşısında eğilme ihtiyacı ve isteği ile dolup taşacak, okudukça Allah’ın ilmine, irâdesine, kudretine ve Hâlıkîyet’ine teslim oluşun mutluluğunu rûhunun derinliklerinde duyacaktı.

Kur’ân’ın, indiği insana, her şeyden önce “aklını doğru kullanmasını” emrettiğini, ilk âyetiyle böylece öğrenmiş bulunuyoruz. Akıl sahibi insanı muhatap alan Yüce Mevlâ’nın, ilk âyetinde insana, “İnan!” ya da “Tasdik et!” veya “İmân et!” yahut “İbadet et!” ya da “kulluk yap!” gibi, aslında insanın yaratılış sebebi olan bir emirle hitap etmeyişi ve bizim çoğu zaman sıradan bir şey olarak gördüğümüz “okumayı” ön plâna alması, hiç şüphesiz okumakla ilgili yapmamız gereken çok şeyler olduğunun tescili hükmündedir. Demek, okumak sıradan bir şey değildir! Okutmak da sıradan bir şey değildir. Nitekim Peygamber Efendimiz’in (asm), “Ya öğrenen ol, ya öğretene ol, ya dinleyen ol, ya da onları sevenlerden ol; beşincisi olma. Helâk olursun” hadisi veya “En üstün sadaka, bir Müslüman’ın edindiği faydalı bilgiyi başkasına öğretmesidir”² hadisi bu işin ehemmiyetini kulaklarımıza ve gönlümüze âdetâ

çelikten harflerle perçinliyor. O halde nasıl okuyalım? Nasıl bilgi sahibi olalım? Faydalı bilgilerimizi nasıl artıralım?

Hemen hepimiz birçok kere, birçok değerli kitabı elimize aldığımızda, içini karıştırdığımızda, sayfalarına göz attığımızda, satır aralarında kendimizi ilgilendiren çok şeyler buluyoruz ve “Bu kitabı mutlaka okuyayım!” diyoruz. Fakat, öyle koşturmaca yaşıyoruz ki! Neredeyse çoğu zaman yemekten de, ibâdetten de oluyoruz! Durup dinlenmeden sürükleniyoruz. Nerede kaldı öyle bir kenara çekilip, saatlerce okumak! Buna çoğu zaman fırsat bulamıyoruz. Oysa hayat ne kadar kısa! Ve bizim, bilgi ve irfan dünyamızı zenginleştiren kitaplardaki bilgileri edinmeye ne kadar ihtiyacımız var! Ve aslında maddî-mânevî pek çok hastalıklarımızın, problemlerimizin, çıkmazlarımızın çözümü o altın satırlar arasında gizli. Bizim tarafımızdan keşfedilmeyi bekliyor.

Peki, öyleyse, nerede mutlaka okuyacağımız kitaplar? Elimizin altında mı? Hayır! İşyerimizde mi? Değil. Ne var ki, çok koşturduğumuzu söylüyoruz ama, aslında yine okumaya iş yerimizde fırsat bulabildiğimizi bilmem hiç fark edebildik mi? İş aralarında, hiç hesapta olmadan, öyle okuma fırsatları doğabiliyor ki, eğer bunların yarısını bir kitabı okumakla değerlendirebilsek, emin olun, her gün sayfalarca kitabı devirmemiz işten bile olmayacak. Böylece iş yorgunluğumuzu atmamız ve yeni çalışma enerjisi kazanmamız da mümkün olacak. Hattâ bu okumalar, yolunda gitmeyen tersliklere farklı açılardan yaklaşmamızı ve çözümünü için daha mâkul yollar bulmamızı bile kolaylaştıracak.

Sahi... Söz buraya gelmişken, şöyle bir teklif yapmamızda ne sakınca var? İş yerimizde neden bir kütüphane kurmuyoruz? Bir o mu kaldı demeyin! Neden olmasın? Çok detaylı bir kütüphaneden bahsetmiyorum. Duvarın uygun bir köşesine iki raf; ve üzerine çok ehemmiyet verdiğimiz kitaplardan bir demet. Hem biz faydalanalım, hem misafirlerimiz, müşterilerimiz istifade etsin. Olmaz mı?

Unutmayalım, Müslüman, yitik mal arar gibi, bilgi ve hikmet aramayı sürdürmelidir. Bilgi ve hikmet arayışını sürdürmek için bir eğitim kurumuna devam ediyormaya gerek yoktur. Hayat, fitrî bir eğitim kurumu değil mi? Ve biz; hepimiz, bu kurumun tabî ve sürekli öğrencileri değil miyiz?

Öyleyse, imanımızla bağlı bulunduğumuz Mukaddes Kitabımızın ilk emrine dönelim ve mümkün merteye okuyalım. Okumayı ekmek gibi, su gibi hem en tabî ihtiyacımız olarak görmek, hem de mümkün merteye kolaylaştırmak için, sürekli bulunduğumuz ve bir ömür verdiğimiz her yere bir kütüphane kurmamızın, mîdemiz için bir mutfak kurmak kadar, akıl ve kalp mîdemizi doyurmaya zemin hazırlayacağı açıktır.

Unutmayalım; Allah'ın adıyla okumak, Kur'ân'ın ilk âyetinde emrettiği ibâdettir.

Dipnotlar:

1- Alak Sûresi, 96/1-5

2- Câmiü's-Sağîr, 1/737.